

Ecologisch veldonderzoek

Buntlaan 11 te Doorn

In opdracht van: Families Zondervan, Bosch-Veldkamp

31 augustus 2016

Colofon

© 2016 Laneco / Families Zondervan en Bosch-Veldkamp

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer & Ir. D. van Pijkeren

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: R. Everstein

Projectnummer: 91.15.01

In opdracht van: Families Zondervan en Bosch-Veldkamp

Wijze van citeren: Brouwer, T. & D. van Pijkeren, 2016. Ecologisch veldonderzoek Buntlaan 11 te Doorn. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl



Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	FLORA- EN FAUNAWET	8
3	SOORTBESCHRIJVING	11
3.1	JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN	11
3.2	VLEERMUIZEN.....	12
3.3	DAS.....	13
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	14
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	14
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	14
4.3	ONDERZOEKSRONDES.....	16
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	17
5.1	JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN	17
5.2	VLEERMUIZEN.....	18
5.3	DAS.....	20
5.4	OVERIGE.....	21
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES.....	22
6.1	CONCLUSIE.....	22
6.2	CONSEQUENTIES	23
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	24
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART.....	25
BIJLAGE 3	NESTKASTEN STEENUIL	27

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De families Zondervan en Bosch-Veldkamp zijn voornemens op de locatie Buntlaan 11 te Doorn drie nieuwe woningen te bouwen. De bestaande bebouwing wordt hiervoor grotendeels verwijderd.



Globale ligging plangebied (Luchtfoto: Google).

In een eerder uitgevoerde quick scan flora en fauna (Van Dijk Geo- en Milieutechniek, 2015) is geconstateerd dat de bebouwing niet op voorhand ongeschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen en de jaarrond beschermde vogelsoort huismus. Op basis van een eerste onderzoeksrond door Laneco, kunnen ook de das en gierzwaluw niet worden uitgesloten, en is steenuil met zekerheid aanwezig.

Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik het plangebied door das, vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Verder is tijdens een verkennende onderzoeksrond gekeken naar de aanwezigheid van uilen in de bebouwing (kerkuil en steenuil).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

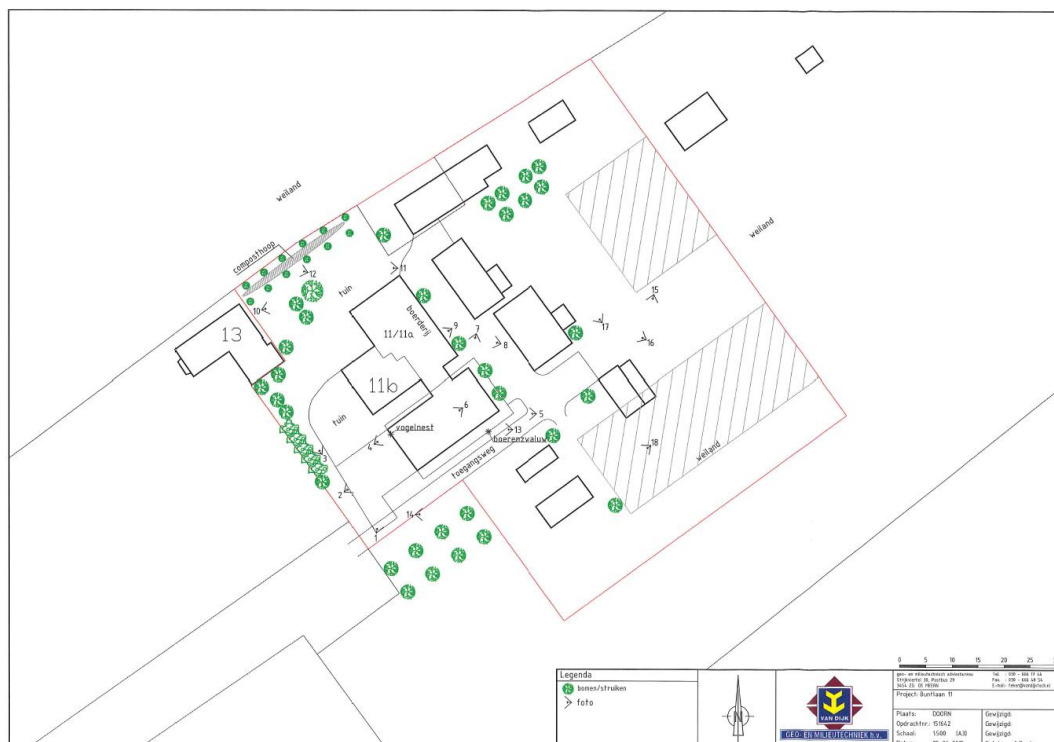
Het plangebied ligt in het buitengebied van Doorn (gemeente Utrechtse Heuvelrug). Het plangebied ligt te midden van een kleinschalig landschap met veel landschapselementen zoals knotbomenrijen, houtsingels en struweelhagen op de randen van de percelen. Het landschap is niet uitgehold en de aanwezige elementen zijn relatief oud en ecologisch

en landschappelijk van grote waarde gezien de leeftijd, de soortenvariatie, de aaneengeslotenheid en het feit dat de elementen nog grotendeels intact zijn.

In en om het plangebied zijn naast lijnvormige landschapselementen ook een boomgaard en enkele ruigere randen aanwezig. De bestaande bebouwing in het plangebied zal in de nabije toekomst worden gesloopt en er wordt nieuwe bebouwing herbouwd op en rond het bestaande erf.

Het plangebied bestaat uit een voormalig boerenerf met een (nu dubbel bewoonde) boerderij en verschillende grotere en kleinere schuren, die deels zijn gedekt met pannen en deels met golfplaten. De schuren liggen verspreid over het erf en ook enkele kleinere opstallen buiten het erf maken onderdeel uit van het plan.

Alle bestaande bebouwing wordt gesloopt en er worden drie nieuwe woningen teruggebouwd.



Bestaande situatie (Van Dijk Geo- en Milieutechniek B.V., 2015)



Indrukken van het plangebied (foto's Laneco)

2 WETTELIJK KADER

2.1 FLORA- EN FAUNAWET

2.1.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;
- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.1.2 *Procedurele gevolgen*

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden

uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.

- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN

Van een aantal vogelsoorten, waaronder gierzwaluw en de huismus, zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe versterking van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn.

3.1.1 Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is echter erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt de vogel en rust op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies.

3.1.2 Huismus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in (onder pannendaken en in andere holtes) of tegen bebouwing (in een dichte klimop bijvoorbeeld). Er moet altijd voldoende voedsel (bermen en grasvelden) en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

3.1.3 Steenuil

De steenuil is een standsoort die het gehele jaar in zijn territorium verblijft. De soort broedt in bebouwing en holle bomen, maar wordt ook wel in nestkasten gevonden. De laatste jaren is de trend voor de steenuil stabiel tot licht afnemend. De afname komt vooral door schaalvergroting en het verwijderen van verblijfplaatsen. De steenuil is sterk territoriaal, en kan vooral in het voorjaar door zijn roep worden vastgesteld.

3.1.4 Kerkuil

De kerkuil is ook een soort die jaarrond in en nabij zijn nestplek verblijft. De kerkuil is weliswaar territoriaal, maar een verder erg stille vogelsoort die moeilijk vast te stellen is. De trend van de soort is vanwege het vele onderzoek in nestkasten goed in beeld, en positief. Het merendeel van de kerkuilen in Nederland broedt in kasten in open bebouwing. Soms wordt de soort ook elders aangetroffen.

3.2 VLEERMUIZEN

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet, volgens tabel 3 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

3.3 DAS

De das is één van de grotere zoogdieren in Nederland. Het dier leeft in groepen/families, die gezamenlijk een hoofdburcht en meerdere bijburchten en vluchtpijpen in het territorium bezetten. De jongen worden meestal in de hoofdburcht geboren en ook de overwintering vindt op die locatie plaats. In de kraamperiode leven de meeste dassen (behalve het vrouwtje met de jongen) buiten de hoofdburcht. De das is een echte omnivoor die zowel van planten, zaden, vruchten, als insecten, eieren en kleine diertjes leeft. Dassen foerageren en lopen graag langs lijnvormige structuren door het landschap.

Omdat de verschillende functies, inclusief voldoende foerageergebied, allemaal in een territorium aanwezig moeten zijn, dient het geheel in samenhang te worden gezien bij een onderzoek.

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft op verblijfplaatsen van beschermde soorten das, vleermuizen en jaarrond beschermde vogelsoorten. Als effecten op deze beschermde soorten zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet over het algemeen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet voor de ingreep worden aangevraagd.

In een verkennend onderzoek is door Van Dijk Geo en Milieutechniek B.V. geconstateerd dat de bebouwing in het plangebied dienst kan doen als verblijfplaats voor vleermuizen en huismus. Door Laneco is verder geconstateerd dat het plangebied niet ongeschikt is als verblijfplaats voor gierzwaluw. Verder is in een schuur een kerkuilenkast aanwezig, en verblijft/broedt steenuil op het erf. Ook is het plangebied en de directe omgeving geschikt leefgebied voor de das.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.2.1 *Huisumus*

Het onderzoek naar de aanwezigheid van huismus is tijdens het broedseizoen uitgevoerd. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende mannetjes)
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014) door in de periode 1 april tot en met 15 mei minimaal twee rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied.

4.2.2 *Gierzwaluw*

De aanwezigheid van de gierzwaluw is onderzocht door in de avonduren de panden te observeren op overvliegende en invliegende gierzwaluwen. Vooral direct voorafgaand aan zonsondergang is er over het algemeen een grote activiteit bij de nestplaatsen, waarbij groepen gierzwaluwen langs de nestplaatsen scheren en het vrouwtje naar binnen vliegt. Onderzoek is uitgevoerd conform de Soortenstandaard Gierzwaluw, (RVO, 2014). Er is tijdens drie rondes (twee avond en een ochtend) in de periode 1 juni tot en met 15 juli gekeken naar het voorkomen van de gierzwaluw.

4.2.3 Kerkuil

Tijdens een verkennende onderzoeksrondte op 20 augustus 2015, voorafgaand aan de start van het daadwerkelijke veldonderzoek naar vleermuizen, bleek een kerkuilenkast aanwezig in de grote schuur nabij het woonhuis. De kast is gecontroleerd. Verder hangt op het naburig perceel een kast onder de kruin van een grote dennenboom. Hierover is informatie ingewonnen bij de bewoners. De kast is niet gecontroleerd.

4.2.4 Steenuil

Omdat alleen bebouwing wordt gesloopt, maar het leefgebied intact blijft, zijn tijdens de verkennende onderzoeksrondte op 20 augustus, voorafgaand aan de start van het daadwerkelijke veldonderzoek, alle schuren onderzocht op de aanwezigheid van steenuil.

4.2.5 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen in de zomer is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersen D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Kraamseizoen

Er zijn vanwege de grootte van het plangebied twee volledige onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2016 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijven en kraamkolonies te onderzoeken:

- 1) De twee onderzoeksrondes betroffen een avondonderzoek en een ochtendonderzoek. Het avondonderzoek is door twee personen uitgevoerd. Omdat vleermuizen 's ochtends enige tijd zwermen is het ochtendonderzoek uitgevoerd door één persoon. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2015 twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, paarplaatsen en (indicaties voor) winterverblijfplaatsen te onderzoeken:

- 1) Er zijn twee avondrondes uitgevoerd, waarvan één door 2 personen.

Er is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2013). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

4.2.6 Das

In het plangebied en de directe omgeving is gezocht naar dassenburchten en andere aanwijzingen (sporen, mestputjes en wissels) die het gebruik door dassen bevestigen. Tijdens één veldbezoek is het plangebied en de directe omgeving specifiek onderzocht op het voorkomen van das, maar ook tijdens de andere rondes is gelet op aanwijzingen die duiden op het voorkomen van deze soort.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Datum	Periode/soort	Zon op/onder	Windkracht	Temp.	Bijzonderheden
20 augustus 2015	Algemene verkenning	N.v.t.	1-2 Bft.	23°C	
8 september 2015	Vleermuizen avond	20.11 uur	Windstil	13°C	Half bewolkt
29 september 2015	Vleermuizen avond	19.22 uur	0-1 Bft.	10°C	Helder
16 maart 2016	Huismus	N.v.t.	3-4 Bft.	8°C	Licht bewolkt, zonnig
12 april 2016	Huismus	N.v.t.	2 Bft.	16°C	Half bewolkt
22 april 2016	Huismus/das	N.v.t.	2-3 Bft.	11°C	Bewolkt
2 juni 2016	Gierzwaluw/ vleermuizen avond	21.52 uur	2-3 Bft.	18°C	Zwaar bewolkt
5 juli 2016	Gierzwaluw	22.01 uur	2-3 Bft.	20°C	Zwaar bewolkt
9 juli 2016	Gierzwaluw/ vleermuizen ochtend	05.35 uur	windstil	14°C	Bewolkt

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 JAARROND BESCHERMDE VOGELSOORTEN

5.1.1 *Huismus*

Er zijn conform de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014) drie onderzoeksrondes uitgevoerd naar huismus, waarvan twee in de periode 1 april tot en met 15 mei.

Binnen het plangebied zijn tijdens de verschillende onderzoeksrondes vier tot vijf paar huismussen waargenomen. Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van deze soort (foerageergebied en schuilplekken), maar de nestlocaties bevinden zich in de woning direct ten westen van het plangebied. Binnen het plangebied zijn geen aanwijzingen (territoriale mannetjes, roepende jongen of met voer slepende ouders) gevonden, die duiden op de aanwezigheid van nestlocaties in de bebouwing.

Alleen in het naburige huis zijn onder de dakpannen twee tot drie nesten aangetroffen. Wel worden enkele struiken in het plangebied als schuilplaats gebruikt en wordt er gevoerageerd op en rond het erf. Dit vindt echter ook op het naburige perceel plaats.

Effecten

Er worden geen nestplaatsen aangetast. Omdat er in de aanliggende houtsingels en struiken voldoende leef-, schuil- en foerageergebied overblijft, zijn er geen indirecte effecten op de nestplaatsen buiten het plangebied te verwachten. Wel moeten zwaar verstorende werkzaamheden als sloop van de woning nabij de nesten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

5.1.2 *Gierzwaluw*

Er zijn conform de Soortenstandaard Gierzwaluw (RVO, 2014) drie onderzoeksrondes naar de gierzwaluw uitgevoerd in het plangebied. De onderzoeken zijn uitgevoerd op 2 juni, 5 juli en 9 juli. Tijdens de verschillende onderzoeksrondes in en rondom het plangebied zijn geen gierzwaluwen waargenomen.

Effecten

Omdat geen nestlocaties van gierzwaluw zijn vastgesteld of andere aanwijzingen zijn gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soort, worden effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw uitgesloten.

5.1.3 *Kerkuil*

De in de schuur achter het woonhuis aanwezige kerkuilenkast werd ten tijde van het onderzoek op 20 augustus 2015 gebruikt als broedplaats door holenduiven. Er waren geen sporen van gebruik door kerkuilen in de kast en in de schuren aanwezig. Er wordt daarom geen belangrijke roestplaats of broedplaats van kerkuil verwacht.

Geadviseerd wordt de kast buiten het broedseizoen elders op te hangen, of tijdelijk in depot te zetten en in een nieuwe schuur weer te laten installeren door de kerkuilenwerkgroep.

Volgens gegevens van de bewoners van het aangrenzende perceel broedt de kerkuil al jaren in de kast onder de kroon van een grote spar. Op een veranda van de schuur zijn ook grote hoeveelheden braakballen aangetroffen. De kerkuil broedt daarmee alleen buiten het plangebied. Er blijft in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageergebied aanwezig als drie woningen in het plangebied worden gebouwd.

5.1.4 Steenuil

In verschillende schuren zijn nestmogelijkheden voor steenuil aanwezig. Tijdens het onderzoek op 22 augustus 2015 bleken in een houtschuur op korte afstand van het erf zeer veel kalksporen aanwezig die wijzen op aanwezigheid van een broedplaats van steenuil. Ook een van de eigenaren maakte melding van roepende steenuilen. Er is daarmee een broedplaats aangetoond, waardoor nader onderzoek niet meer noodzakelijk was.

Gezien de grootte van het plangebied en de locatie van de nestplaatsdirect nabij het erf, is het uit te sluiten dat er nog een territorium op en direct rond het erf aanwezig is. Steenuilen hebben over het algemeen een territorium met een straal van minimaal 300 meter rond de nestplaats.

Effecten

De bebouwing wordt gesloopt, maar het leefgebied blijft bij de nieuwbouw behouden. Er is daarom alleen sprake van een directe aantasting van een nestplaats. Het territorium blijft intact. Voor de aantasting van de nestplaats zijn mitigerende maatregelen nodig, en dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Er zijn in het broedseizoen van de steenuil reeds twee kasten geplaatst op en rond het erf als alternatieve verblijfplaats (Laneco, 2016, zie bijlage 2).

5.2 VLEERMUIZEN

5.2.1 Kraamseizoen

In het kraamseizoen van 2016 is het gebruik van het plangebied door vleermuizen onderzocht met behulp van een batdetector. De waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 2.

1^e onderzoeksrunde

De eerste onderzoeksrunde in de zomer betrof een avondbezoek op 2 juni 2016. Tijdens deze ronde was er erg weinig vleermuisactiviteit in en rondom het plangebied. In totaal zijn er binnen het plangebied drie tot vier gewone dwergvleermuizen waargenomen. De eerste dwergvleermuis kwam ongeveer een half uur na zonsondergang vanuit noordelijke richting het plangebied binnen vliegen. Binnen het plangebied zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

2^e onderzoeksrunde

De tweede onderzoeksrunde in de zomer betrof een ochtendbezoek op 9 juli 2016. Tijdens deze ronde was er wederom erg weinig vleermuisactiviteit in en rondom het plangebied. Rondom de bebouwing foerageerden ongeveer drie gewone dwergvleermuizen. Circa een half uur voor zonsondergang verliet het laatste dier het plangebied en vloog het om 5.09 uur in een gebouw direct ten westen van het plangebied. De soort heeft hier een zomerverblijfplaats. Binnen het plangebied zijn geen zwermende of invliegende vleermuizen waargenomen.

5.2.2 Paarseizoen

In het najaar van 2015 is het gebruik van het plangebied door vleermuizen middels onderzoek met de batdetector onderzocht. De waarnemingen zijn weergegeven in bijlage 2.

1^e onderzoeksrunde

Tijdens de eerste onderzoeksrunde kwamen de eerste gewone dwergvleermuis en de eerste rosse vleermuis rond 20.25 uur langsvliegen; ongeveer 15 minuten na zonsondergang. De rosse vleermuis kwam hoog overvliegen en had geen binding met het plangebied; de gewone dwergvleermuis foerageerde al roepend langs de toegangsweg.

Kort daarna kwamen acht tot tien gewone dwergvleermuizen en één laatvlieger langs de toegangsweg aanvliegen. De dieren kwamen via het bos aan de noordzijde, vlogen langs de toegangsweg tot de rand van het plangebied en verspreiden zich vandaar langs de landschapselementen. In het totaal foerageerden gedurende de avond drie gewone dwergvleermuizen allen kort in het plangebied alvorens door te vliegen.

Op het perceel naast het plangebied was de hele avond een roepende gewone dwergvleermuis aanwezig; hier is een paarverblijfplaats aanwezig. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

2^e onderzoeksrunde

Tijdens de tweede ronde was er zeer weinig activiteit in en om het plangebied, Zowel tussen de bebouwing als op een plek in de boomgaard foerageerde later op de avond een gewone dwergvleermuis. Andere soorten zijn niet waargenomen. Het plangebied vormde geen (onderdeel van) een vliegroute, en verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

5.2.3 Effecten

De bebouwing in het plangebied is niet van belang voor vleermuizen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Wel vormt de toegangsweg een belangrijke vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en een enkele laatvlieger. Aantasting hiervan zal leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet; in de huidige plannen is dit overigens niet het plan. Het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen.

5.3 DAS

Tijdens onderzoek naar das zijn veelvuldig sporen van das gevonden op en rond het perceel. De meeste sporen (graaf- en loopsporen) bevonden zich aan de buitenzijde van de erfsingel, op de (niet te bebouwen) paardenweides en in de boomgaard. Op korte afstand van het plangebied bleek een forse hoofdburcht en meerdere bijburchten van das aanwezig (binnen 200 meter). De dieren lijken het gehele kleinschalige agrarische landschap te gebruiken als foerageer- en leefgebied. Binnen of direct nabij het plangebied zijn geen bijburchten of vluchtpijpen aangetroffen.

Om de locatie van de hoofdburcht niet vrij te geven in verband met het openbaar worden van de stukken bij de bestemmingsplan procedure, is alleen voor het plangebied weergegeven waar foerageersporen zijn aangetroffen (zie bijlage 2).

Effecten

Binnen het plangebied zal de verspreiding van bebouwing toenemen als gevolg van de huidige situatie, maar de aanwezigheid van mensen niet of nauwelijks (drie actieve wooneenheden ten opzichte van drie actieve in de nieuwe situatie). Er wordt een strook van enkele honderden vierkante meters foerageergebied aangetast, maar gezien het zeer kleinschalige karakter van de omgeving betreft dit geen essentieel foerageergebied.

Als maatregelen worden genomen om de randen (waar nu woningen aanwezig zijn, die straks/op een later moment worden gesloopt; zie ook bijlage 4) wat te verdichten om lichtuitstraling uit de nieuwe objecten te beperken zijn geen effecten op de das te verwachten.

Ook moet tijdens de werkzaamheden lichtuitstraling in de avonduren worden beperkt (niet op de houtwal richten) en moeten gaten (bouwputten en sleuven) minimaal op één punt een flauw talud hebben zodat dassen er zelfstandig uit kunnen komen.

5.4 OVERIGE

Er zijn geen overige van belang zijnde waarnemingen gedaan.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

De eigenaren van een voormalig agrarisch erf aan de Buntlaan 11 te Doorn moeten de op het erf aanwezige bebouwing slopen om drie nieuwe woningen te bouwen. Bij een verkennend onderzoek is geconcludeerd dat de bebouwing mogelijk van belang kan zijn voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Kerkuil kon worden uitgesloten, maar steenuil werd met zekerheid vastgesteld. Laneco is vervolgens gevraagd een gericht onderzoek uit te voeren naar de das, vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

Deze rapportage beschrijft de resultaten van een korte verkenning in aanvulling op de quick scan flora en fauna (Van Dijk Geo- en Milieutechniek, 2015) en het onderzoek naar broedplaatsen van huismus en gierzwaluw en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en de das.

6.1 CONCLUSIE

6.1.1 *Huismus en gierzwaluw*

Er zijn binnen het plangebied geen nestplaatsen van huismus en gierzwaluw aangetroffen. Voor de drie nestplaatsen van huismus in de aanliggende woning worden geen effecten verwacht als zwaar versturende werkzaamheden nabij de broedplekken (bijvoorbeeld sloop van de woningen) buiten het broedseizoen plaatsvinden. Er blijft voldoende leef- en schuilgebied aanwezig.

6.1.2 *Steenuil en kerkuil*

Kerkuil broedt niet in het plangebied. Van steenuil is in 2015 wel een broedplaats aangetroffen. Deze zal bij de werkzaamheden worden aangetast.

6.1.3 *Vleermuizen*

In en om het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de rosse vleermuis waargenomen. Rosse vleermuis vloog alleen hoog over en laatvlieger kwam alleen eenmalig kort langsvliegen.

Het plangebied wordt beperkt gebruikt als foerageergebied en om door te vliegen. Er zijn in de zomer en het najaar geen verblijfplaatsen waargenomen in het plangebied. Wel vormt de toegangsweg en de ernaast gelegen groenstructuur een belangrijke vliegroute. De vleermuizen verspreiden zich zodra ze bij het plangebied aankomen.

Op het naastgelegen perceel (buiten het plangebied) is een zomer- en paarplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig.

6.2 CONSEQUENTIES

6.2.1 Steenuil

Bij de sloop van bebouwing wordt een broedplaats van steenuil aangetast. Er is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij worden mitigerende maatregelen gevraagd, bestaande uit het realiseren van vervangende verblijfplaatsen. Deze zijn in het broedseizoen van steenuil (juni/juli 2016) reeds door Laneco in het plangebied opgehangen, op voor steenuil geschikte plekken.

6.2.2 Vleermuizen

Zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen tijdens gericht onderzoek in 2015 en 2016. Wel vormt de toegangsweg met de erlangs gelegen groenstructuur een belangrijke vliegroute voor gewone dwergvleermuis. Deze wordt niet aangetast bij de plannen.

Omdat dit element intact blijft zijn ten aanzien van vleermuizen geen consequenties te verwachten voor het plan.

6.2.3 Huismus

Er worden geen nestplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied van huismus aangetast. Om effecten op nabijgelegen nestplaatsen te voorkomen moeten zwaar verstorende werkzaamheden aan objecten nabij de nesten als sloop van de hoofd woningen, buiten het broedseizoen (globaal half maart tot half juli) worden uitgevoerd.

6.2.4 Das

Om effecten op das te minimaliseren moet de erfsingel aan de noordzijde worden doorgetrokken op de locaties waar nu nog 2 kleine (tijdelijke) woningen aanwezig zijn, zodra deze zijn gesloopt (zie bijlage 4). Hiermee worden licht en uitstraling van menselijke invloeden zoveel mogelijk beperkt.

Verder moet tijdens de bouwwerkzaamheden lichtuitstraling worden beperkt (niet richting de houtsingels) en moeten in bouwputten, sleuven e.d. op minimaal 1 punt een flauw talud worden aangebracht zodat dassen zelfstandig uit de gaten kunnen komen.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV Uitgeverij.

Netwerk Groene Bureaus, GAN, 2013, Vleermuisprotocol.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Das – Meles meles.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw – Apus apus.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Huismus – Passer domesticus.

Van Dijk Geo- en milieutechniek, 2015., Quick scan Flora- en faunawet sloop en nieuwbouw, Buntlaan 11 te Doorn.

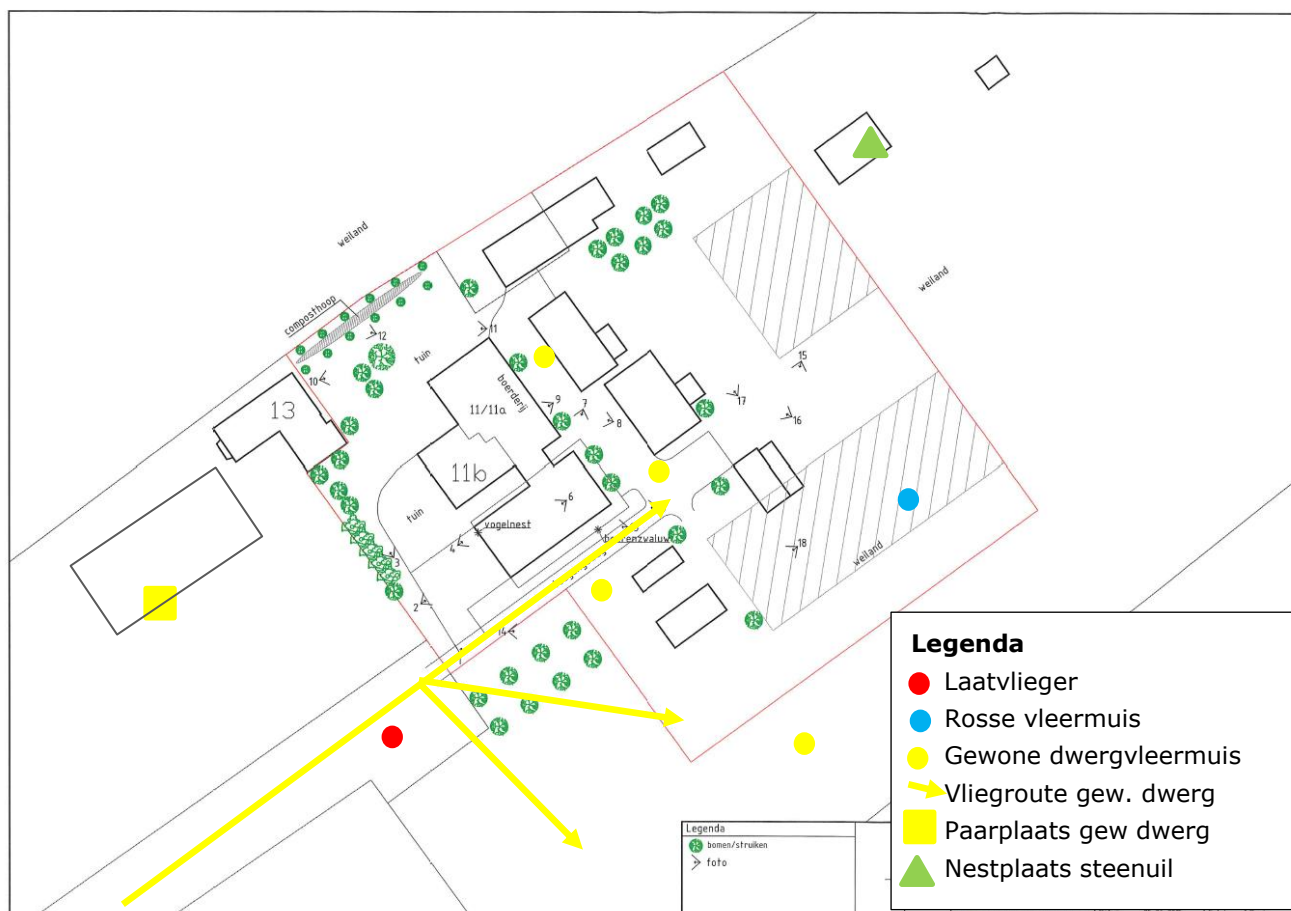
Wansink, D., 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht. Werkatlas januari 2012. Zoogdieratlas.nl, Provincie Utrecht.

Websites:

www.vleermuis.net

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART



Najaarssituatie 2015 Buntlaan.



Zomersituatie 2016 Buntlaan

BIJLAGE 3 NESTKASTEN STEENUIL



BIJLAGE 4 MAATREGELEN DAS



Gele lijn; globale ligging aan te vullen deel van erfsingel i.v.m. das (haaks op looproute).

Verdichten/aanplant van soorten over minimaal 3 meter breedte van:

Bomen:

Zomereik	Quercus robur
Zomerlinde	Tilia platyphyllos
Winterlinde	Tilia cordata
Zoete kers	Prunus avium

Struiklaag:

Gelderse roos	Viburnum opulus
Lijsterbes	Sorbus aucuparia
Vuilboom	Rhamnus frangula
Bosroos	Rosa arvensis
Mispel	Mespilus germanica
Gewone vogelkers	Prunus padus
Gewone vlier	Sambucus nigra
Meidoorn	Crataegus monogina
Sleedoorn	Prunus spinosa